

դեան հաշակը նրբացնել. վայելչութեան զգացումը շնչել ընթերցողին ո՞ր եւ իցէ առեթիւ, ո՞ր եւ իցէ իրի մէջ: Պօլսահայ կեանքը շատ նուազ հետաքրքրական է քան կովկասեանը, բայց տահկահայ երիւթ մը աւելի հրապուրիչ է ընթերցման: Այս մասին կարող են Պօլսոյ երիւթերէն ո՛ր եւ է մէկը իրենց օրինակ առնուլ, ինչպէս աւտոնք՝ երբ պարագաները ներեն՝ իրենց հոգին:

*

« Ահա շուշանըն կանգնի — Ողջոյն տամ թեզ նոր Անի »: Մարգարէական հառաքանք: Հայոց Ազգազարական Անի ընկերութիւնը — ինչպէս կը տեղեկանանք Մշակէն — որոշած է Ախուրեանի վրայ կամուրջ մը շինել, երկամետղուղ կայարանէն մինչեւ Անի հանրակառք մը դնել, կանգնել Անիի մէջ բնակարան մը՝ այցելուներուն համար: Այնչեւ այս գաղափարի իրագործումը նաւակ մը պիտի դրուի Ախուրեանի վրայ եւ Անիի մէջ վրաններ: Յունիսին արշաւանք մը նոյն ընկերութենէն կազմակերպուած, տեղի պիտի ունենայ դէպ ի Անի եւ Ն. Մառ պիտի խօսի հոն՝ աւերակներուն դիմաց՝ Անիի անցեալին վրայ:

Այն ամէն երկիրներ՝ որ պատմական հոխ յիշատակարաններ ունին՝ հարստութեան աղբիւր մ'ըրած են իրենց՝ օտարականներու այցելութիւնը:

Այստեղ, իտալիոյ մէջ, « Եւրոպայի պարտեզ » կոչուած, ապրուստի սմինէն կարեւոր միջոցներէն մին եղած է ան:

Գանձերը, նախնիքներէն աւանդուած, դարմագլուխներ են՝ որոնց շահը կը վայելեն դարէ դար իրենց որդիքները: Որքան վայրեր, Հայաստանի մէջ, բնութեան գեղեցկութեամբ կամ չքնաղ աւերակով մը նուիրական դարձած են: Պէտք է զանոնք ծանօթացնել աշխարհի մէջ ուղեցոյցներով պատկերներով եւրոպական լեզուներով եղած հրատարակութեամբք, համբու դիւրացումներով: Էթէ տեղ մը կայ ուր ամէն երկրի բնակիչներ կարող են ուխտագնացութեան երթալ, Մասիան է ան, իր

սպիտակ բարձունքներովը, իր շրջակայ դաշտերովը՝ այնքան հմայիչ՝ աւերակներու մեւ լամադիկ գեղեցկութեամբ: Հիմալոյ որ Ն. Մառ մը կայ եւ Ազգազարական ընկերութիւն մը, տարակոյս չունիք թէ մեր հնու-թիւնները ի լոյս պիտի գան, ծանօթանալու համար ոչ միայն բանասէրներու, այլ ժողովուրդներու:

Արտասովոր Թուական մը:

Հայը յարուերէն կ'առնու ... իր նախնիքներովը միասին:

Հ. Կ. Տ. ՍԱՆՏԵԱՆ

« ԵԱՀ » բառի ստուգաբանութիւնը

Ուսուցիչ. Հիւլլմանն իր Հայկական Քերականութեան մէջ՝ կարծիք մը չէ յայտնած Եւս բառի (= Օգուտ, Վաստակ) ստուգաբանութեան մասին: Խօսելով սակայն հայ Եւսիկանի և պարսկ. Եւսիկանի վրայ կ'երկբայի մոյմացմելու գաղտնք, վասմ զի պարսիկ բառը կը ծնանակէ Բազարու, Կան միջոցոյ հայերէն բառը կը պատկանի Եւս (վաստակ) բառին. — *Arm. Gram.* (էջ 210).

Կարծեմք թէ հայերէն Եւս (վաստակ) և Եւս (թազար) բառերը մոյմ են իրարու հետ:

Հազուադէպ չէ պարագամ որ Բազարու բառը կամ Բազարի մ'ամուծը ծնանակէ մասն հրամ մը. (օր. Վասիլու, Նափուէն, Թազար, և այլմ):

Կարելի չէ՝ եմթագրիկ թէ մասն հիմ չայոց քով շահ կը կոչուէր դրամ մը որուն վրայ շահիմ (Գար. Թիւ կամ հայ-արշակունի թագաւորիմ) պատկերը կար: Բառը՝ դրամի մը ծնանակութիւնն ստացաւ, յետոյ աւելի եւս ընդհանրամասնուի հրամար, մասն քարոյական իմաստով:

Ասով կը մեկնուի իմքմիմ թէ ինչո՛ւ մոյմ իսկ շահական պարսիկ բառը (որ յայտնապէս Թազարական կը ծնանակէ) անգամ մը մասն գանձի ծնանակութեամբ գործածուած է (*Ganiz.* p. 1) իմպէս կը յիշէ * Գուֆ. Հիւլլմանն:

Այժմ եւս Եւսիկ կը կոչուի պարսիկ դրամը:

Հ. Կ. Տ. ՍԱՆՏԵԱՆ

* Գուֆ. Հիւլլմանն, որուն առանձինն հաղորդուած է այս մեկնութիւնը կը պատասխանէ. « Ես ալ կ'եմթագրիկ թէ Եւսիկան և Եւսիկան մոյմ ծագումէ են, չեմ կրնար սակայն վստահաբար գաղտնք մոյմացմի, Բայց չեմ կարծիք որ Եւս (Gewinn) և Եւս (Könnig) կարելի ըլլայ ամմիջաբար իրարու մերժեցմի »: